

PISMO

- 1) Pismo a przekaz ustny. Wyjaśnij różnice między tymi dwoma środkami przekazu. Na czym polega „depersonalizacja” komunikatu pisanego i jego uniezależnienie od czasoprzestrzennych aspektów nadawania?
- 2) Linearność przekazu jako podstawowa cecha kultury. Czy widzisz zależność między „historią” (rozumianą jako następstwo poszczególnych sekwencji narracji) a procesem poznawania świata?
- 3) Jakie czynniki spowodowały upowszechnienie się pisma w XVI wieku? Weź pod uwagę a) kryzys w Kościele; b) sukcesy Reformacji; c) odkrycia geograficzne i konwistę w Ameryce Środkowej.
- 4) Państwo tolerancji religijnej a sukcesy wynalazku Gutenberga.
- 5) Pismo jako sacrum. Spróbuj wyjaśnić - na przykładzie egipskich hieroglifów (czyli pisma boskiego) oraz manuskryptów średniowiecznych sens zapisywania wszelkich tekstów.
- 6) Spróbuj porównać pracę benedyktyńskiego mnicha-kopisty z pracą drukarza. Wyjaśnij znaczenie technologii na tym - najbardziej podstawowym - poziomie.
- 7) Badacze mówią, że wynalazek druku był wejściem ludzkości - o 400 lat przedwczesnym - w epokę „cyfrowości”. Czy możesz uzasadnić ten pogląd?
- 8) Fenicjanie przełamali izolację „świata pisma” od „świata mowy”. Na czym polegała ta rewolucja?
- 9) Świat „analogowy” i „cyfrowy”. Spróbuj wyjaśnić różnice.
- 10) Wysyłasz przez telefon komórkowy wiadomość SMS. W którym momencie „świat analogowy” spotyka się ze „światem cyfrowym”?
- 11) Jak oceniasz istnienie w światowej sieci wydawnictw oferujących książki *on-line* - w postaci elektronicznej?
- 12) Wynalazłeś wzór matematyczny na kwadraturę koła (a może znalazłeś sposób na obliczenie masy krytycznej ładunku jądrowego o niezwykłej sile - można go umieścić w bagażniku samochodu sąsiada). Gdzie ogłosisz swoje rewelacje? W Internecie? W elitarnym piśmie naukowym? Zorganizujesz konferencję prasową? Wypowiedź uzasadnij.

- 13) Wielki Pisarz dzwoni do Ciebie nocą i chce, żeby jego najnowsza powieść znalazła się na Twojej stronie internetowej. Jak reagujesz?
- 14) Biblioteki - nawet te najmniejsze - przeżywają dziś okres wielkiej popularności. Czym to tłumaczysz?
- 15) Wielu badaczy sądzi, że błyskawiczny rozwój technik komputerowych w niczym nie zagraża piśmiu. Inni uważają, że tradycyjne sposoby komunikowania się ludzi (czyli m.in. poprzez zapisy) są zagrożone. Jakie jest Twoje zdanie?
- 16) Czy do dobrze, czy źle dla literatury, że każdy może dziś - korzystając z nowoczesnych technik DTP i Internetu publikować swoje książki?
- 17) Czy swoista „elitarność” piśmi w epoce średniowiecza była czymś pozytywnym dla rozwoju ludzkości (tworzyła wybrane grupy i kręgi społeczne) czy też przeciwnie?
- 18) Czy współczesna literatura (a także inne formy upowszechniania przekazów piśmiennych) powinny uwzględniać „otoczenie” komunikacyjne, tworzone przez nowe media?
- 19) Czy tradycyjna prasa drukowana jest jeszcze potrzebna? Przecież tymi samymi technikami komunikowania (poprzez piśmo) posługują się gazety wydawane w sieci światowej...
- 20) Czy rozpowszechniony na świecie sposób porozumiewania się ludzi poprzez pocztę elektroniczną będzie początkiem odrodzenia np. sztuki pisania listów?

PRASA

- 1) Rozwój prasy a formowanie się struktur państwowych: a) monarchii parlamentarnych; b) republik; c) społeczeństwa obywatelskiego
- 2) Prasę (a obecnie wszystkie media) określa się mianem „czwartej władzy”. Odpowiedź uzasadnij przykładami z okresów napięć społecznych i konfliktów międzynarodowych.
- 3) Na czym polegają podobieństwa i różnice między współczesnymi gazetami a przekazami innych mediów?
- 4) Jak zmieniły się niektóre formy wypowiedzi dziennikarskiej - reportaż, publicystyka, felieton, wywiad - pod wpływem mediów elektronicznych?
- 5) Jak sądzisz, dlaczego ludzie nadal kupują poranne gazety, chociaż zawierają one informacje, jakie można było znaleźć w wieczornych wydaniach dzienników radiowych i telewizyjnych?
- 6) Nowe typy prasy: magazyny ilustrowane, czasopisma literackie i specjalistyczne a przemiany obyczajowe w różnych epokach historycznych (za przykład może służyć pozytywizm). Spróbuj zastanowić się, dlaczego spory sukces rynkowy odniósł polski „Playboy”, a podobnego osiągnięcia nie odnotowały polskie wersje „Penthouse’a” i „Hustlera”?
- 7) Co to jest prasa typu „tabloidalnego”? Dlaczego - według badaczy niemieckich - prasa ta jest „skażona telewizją”?
- 8) Dlaczego prasa współczesna - obejrzyj „Newsweek”, „Time”, „Der Spiegel”, „Stern” - próbuje naśladować ekran telewizyjny?
- 9) Jesteś szefem kampanii wyborczej jednego z kandydatów na prezydenta. Dysponujesz poważnymi, sprawdzonymi materiałami obciążającymi głównego kontrkandydata. Podasz je do wiadomości publicznej a) natychmiast po otrzymaniu; b) gdy dziennikarze to na Tobie wymuszą; c) gdy przeciwnik Cię do tego sprowokuje; d) w jakichś innych okolicznościach. Wypowiedź uzasadnij.
- 10) Kto, Twoim zdaniem, ma kierować dyskusją wyborczą między kandydatami na prezydenta: a) dziennikarz wyznaczony przez daną stację telewizyjną; b) dziennikarz, na którego zgodzą się wszyscy pretendenci; c) polityk z orientacji niezależnej od tych sił, które stają do rywalizacji? Wypowiedź uzasadnij.

- 11) Rola prasy regionalnej i lokalnej w formowaniu się społeczeństwa obywatelskiego.
- 12) Prasa a inne media - przede wszystkim telewizja i radio. Zależności te omów na przykładach lokalnych (regionalnych) gazet, czasopism, stacji radiowych i telewizyjnych.
- 13) Jakie wynalazki przyspieszyły rozwój prasy w drugiej połowie XIX wieku?
- 14) Jak nowe media (telefon, telegraf, film, radio) wpływały na prasę przełomu XIX i XX wieku oraz w pierwszych latach naszego stulecia?
- 15) Czy prasa wpływała na przeobrażenia literatury w poprzednim i naszym stuleciach?
- 16) Rola współczesnych agencji prasowych w kształtowaniu oblicza prasy.

POCZTA, TELEGRAF, TELEFON

- 1) Poczta i telefon: indywidualizacja przekazu pisanego i dźwiękowego a problem globalizacji zasięgu.
- 2) Kierunki rozwoju telefonii: łączność międzykontynentalna, miniaturyzacja, transmisja bezprzewodowa.
- 3) Telefon komórkowy: symbol wolności czy zniewolenia?
- 4) Telefon komórkowy i pager: w jakim stopniu wpłynęły na uformowanie się modelu „nowego pracownika”?
- 5) Telefon bywa niekiedy nazywany „ojcem nowych mediów”? Czy słusznie?
- 6) Telefon jako nośnik informacji nowego typu. Czy telefon może być źródłem rozrywki?
- 7) Czy rozwój telefonu osłabił wrażliwość ludzką na słowo?
- 8) Rozwój telefonii a inne media: prasa, radio, telewizja (interaktywność), sieć Internet.
- 9) Telegraf: znaczenie łączności telegraficznej w okresach przyspieszonego rozwoju gospodarczego, a także w okresach konfliktów militarnych.
- 10) Telegraf i telefon a wynalazki naukowe i techniczne w innych dziedzinach.
- 11) Jak sądzisz - dlaczego telegraf i telefon przez długi czas uchodziły za „zabawki”?
- 12) Pismo pokonało czas. Dlaczego mówi się, że telegraf i telefon pokonały przestrzeń i czas łącznie?
- 13) Jakie dodatkowe funkcje - oprócz przekazywania dźwięku mowy na odległość - pełni współczesny telefon?
- 14) Telefon komórkowy przez dłuższy czas był symbolem statusu społecznego i prestiżu jego właściciela, kształtując pewne nowe wzorce obyczajowe. Jak sądzisz - dlaczego?
- 15) Jakie nowe urządzenia współcześnie zastępują telegraf?

MEDIA AUDIALNE (RADIO, NAGRANIA DŹWIĘKOWE)

- 1) Wynalazki w dziedzinie transmisji głosu i dźwięku jako rezultat dążenia z jednej strony do uniwersalizacji zasięgu (masowość przekazu) i indywidualizacji odbioru.
- 2) Rejestracja „zdarzeń dźwiękowych”: jednorazowość i niepowtarzalność takiego zdarzenia wobec powtarzalności i ponadczasowości zapisu. Podobieństwa do rozwoju pisma i przekazów drukowych.
- 3) Rola radia w okresach ważnych wydarzeń politycznych i konfliktów wojennych (pierwotne zastosowania militarne zmieniają się w wykorzystania cywilne).
- 4) Radio a totalitaryzmy XX-wieczne
- 5) Radio a sztuka (teatr, muzyka, literatura).
- 6) Mówi się, że radio zostało uratowane od kryzysu (wiązanego z pojawieniem się telewizji) nawiązanie bliskich kontaktów z wytwórniami płytowymi (jazz, muzyka rozrywkowa). Czy to słuszna diagnoza?
- 7) Radio a telewizja w ujęciu Marshalla McLuhana. Który z tych przekazników jest „cieplejszy” i dlaczego?
- 8) Jakie wynalazki naukowe i techniczne umożliwiły powstanie, a następnie tak szybką ekspansję radia?
- 9) Przedstaw najnowsze tendencje w fonografii.
- 10) W Wiedniu, nad Dunajem, znajduje się „Pomnik walkmana” wystawiony staraniem firmy Sony. Czy sądzisz, że wynalazek walkmana (i discmana) zmienił do tego stopnia styl ludzkiego życia, że należy go honorować brązową rzeźbą?
- 11) Czym tłumaczysz obecny renesans radia?
- 12) Na czym polega tzw. audiofilia? Co może być przyczyną upowszechniania się tego hobby?
- 13) Wytlumacz konflikt między wytwórniami płytowymi a portalami internetowymi dostarczającymi muzykę w formacie MP3.
- 14) Radio a telefonia komórkowa. Zależności, różnice, podobieństwa.
- 15) Przedstaw podstawowe zastosowania poszczególnych zakresów fal radiowych.

- 16) Na czym polega różnica między nagraniem analogowym a cyfrowym? Co oznaczają, umieszczane na płytach kompaktowych, symbole: AAD, ADD, DDD?
- 17) Rozwój radia a kształtowanie się nowego ładu europejskiego po I wojnie światowej. Integracyjna rola radia w Polsce po 1918 roku.
- 18) Podaj przykłady udziału radia w walce o wolną Polskę w latach 1939-45, 1950-89.

FOTOGRAFIA, FILM

- 1) Powstanie fotografii przyjęli z entuzjazmem niektórzy malarze. Jak myślisz - dlaczego?
- 2) Czy widzisz konkurencję między malarstwem (grafiką) a fotografią?
- 3) Jakie wynalazki techniczne umożliwiły powstanie a) fotografii; b) filmu?
- 4) Dlaczego film długo był uważany za „zabawkę dla plebsu”? W którym momencie zaczęła się błyskawiczna i oszałamiająca kariera tej „zabawki”?
- 5) Fotografia jako efekt marzeń człowieka o „zatrzymanej chwili”. Porównaj to z powstaniem zapisów fonicznych.
- 6) Film: zapisany czas. Porównaj właściwości fotografii i filmu. Czy film to tylko „ruchome obrazy”?
- 7) Wykorzystanie doświadczeń filmu w rozwoju telewizji.
- 8) Film a inne sztuki: teatr, literatura, muzyka.
- 9) Czy film zmienił oblicze kultury XX wieku?
- 10) Przedstaw kierunki rozwoju fotografii i filmu (doskonalenie materiałów światłoczułych, optyki i mechaniki kamer, produkcja sprzętu dla amatorów ułatwiającego im pracę, kamery i aparaty cyfrowe).
- 11) Jakie wynalazki umożliwiły amatorom zrównanie się z profesjonalistami w dziedzinie fotografii i filmu?
- 12) Film i fotografia a sieć internetowa i multimedia. Które z wynalazków w dziedzinie obu tych mediów umożliwiły im integrację z rozwojem przekazów elektronicznych?
- 13) Czy telewizja jest konkurentem, czy może partnerem kina tradycyjnego?
- 14) Wybitna eseistka amerykańska, Susan Sontag, pisze, że fotografia zwraca człowiekowi umiejętność opowiadania historii. Czy zgadzasz się z tym sądem?
- 15) Współczesna plastyka a fotografia. Omów te związki na przykładach.
- 16) Fotografia a prasa. Przedstaw współczesny stan współzależności obu mediów.

TELEWIZJA

- 1) Rozwój telewizji jako przykład syntezy wszystkich dostępnych dotąd człowiekowi mediów (fotografii, filmu, radia, pisma, sieci Internet)
- 2) Jakie wynalazki techniczne umożliwiły rozwój telewizji?
- 3) Skąd bierze się przekonanie o hegemonii przekazu telewizyjnego w świecie współczesnych mediów?
- 4) Kierunki rozwoju telewizji (telewizja kolorowa, telewizja wysokiej rozdzielczości, dźwięk stereofoniczny, miniaturyzacja odbiorników i wielość ich funkcji; telewizja i kino domowe, kamery i camcordery, magnetowidy domowe, telewizja kablowa i jej zastosowania, systemy satelitarne, interaktywność, sieci kodowane) jako wyraz dążenia zarazem do umasowienia i indywidualizacji odbioru
- 5) Globalizacja telewizji a potrzeba indywidualności w dzisiejszym świecie
- 6) Telewizja a techniki rejestracji obrazu. Czy widzisz tu podobieństwa z rozwojem mediów audialnych?
- 7) Telewizja satelitarna i kablowa jako odpowiedź na zapotrzebowanie indywidualnego kształtowania przekazu przez odbiorcę
- 8) Wielość przekazów i źródeł we współczesnej telewizji a obawy o zachwianie tradycyjnych hierarchii wartości, umożliwiających ocenę świata
- 9) „Mozaikowość” telewizji a podejrzania o „immoralizm” przekazu telewizyjnego (zwłaszcza dokumentalnego)
- 10) Na czym polega tzw. surfing telewizyjny i zapping? Czy wynalazek pilota telewizyjnego zmienił wrażliwość odbiorcy przekazu tv?
- 11) Rozwój telewizji a najważniejsze cechy współczesnej gospodarki światowej (koncentracja kapitałowa, dominacja sektora tzw. zaawansowanych technologii, komercjalizacja sztuki i informacji)
- 12) Telewizja a kryzys kina. Wpływ telewizji na kształt kina współczesnego.
- 13) Co to jest „video-art”? Spróbuj podać przykłady.
- 14) Kultura obrazu a kultura pisma. Zasadnicze sprzeczności i podobieństwa.

15) Ekran odbiornika telewizyjnego a ekran monitora komputerowego. Podobieństwa i różnice.

KOMPUTERY

- 1) Komputer - liczydło czy „sztuczna inteligencja”?
- 2) Jakie wynalazki techniczne wspomogły powstanie dzisiejszych komputerów - a jakie, z kolei, zostały wsparte przez komputer?
- 3) Rozwój komputerów a inne media (pismo, prasa, telewizja, radio, fonografia)
- 4) Technologia komputerowa: od „analogowego” do „cyfrowego” obrazu świata
- 5) Sieć Internet: omów kolejne etapy rozwoju
- 6) Internet: globalne przedsiębiorstwo bez właściciela
- 7) Internet: model globalnego społeczeństwa demokratycznego - czy „ciche zniewolenie”
- 8) Jakie niebezpieczeństwa niesie ze sobą szybki rozwój tzw. zaawansowanych technologii - szczególnie w branży teleinformatycznej?
- 9) Czy Internet może być nazwany „globalną inteligencją”?
- 10) Czy w Internecie znika problem autorstwa przekazu?
- 11) W jakim stopniu Internet może przyczynić się do umocnienia społeczności lokalnych? Czy w ogóle jest to możliwe?
- 12) Wyjaśnij, co znaczą pojęcia: portal internetowy (podaj przykłady), przeglądarka internetowa (podaj przykłady), poczta elektroniczna, IRC, „czat”, e-biznes, e-book.
- 13) Podaj przykłady „mariażu” przekazów internetowych np. z technologiami telekomunikacyjnymi (WAP), telewizją, radiem, handlem książkami i czasopismami
- 14) Jakie mogą być zastosowania a) CD-R, b) Internetu w edukacji szkolnej? Na czym polega program „Interkl@sa”?